

Asianro 881/00.04.00/2019

§ 309**Lausunto vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistelevan työryhmän muistioloonnoksen ehdotuksiin**

Raisio-opiston rehtori Gitte Enqvist 12.9.2019:

Taustaa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 6.2.2019 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella toimenpiteitä vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi.

Työryhmän tulee:

1. selvittää ja pohtia osaamisperustaisen kuvauksen hyödyntämistä vapaassa sivistystyössä
2. tehdä ehdotus koulutuksen osaamisperustaisen kuvauksen malliksi
3. tehdä ehdotus koulutuksen yhteiseksi laajuutta kuvaavaksi yksiköksi
4. tehdä ehdotukset uudistuksen jatkovalmistelusta ja tarvittavista muista toimenpiteistä

Työryhmä on laatinut muistioloonnoksen, joka sisältää ehdotukset kaikille edellä mainituille osa-alueille. Valmista muistiota on tarkoitus käyttää eräänlaisena ”käsikirjana” osaamisperusteiseen kuvaustapaan vapaan sivistystyön koulutuksessa ja kuvauksena sille, mitä vaaditaan, jotta vapaan sivistystyön koulutus voidaan viedä Koski-järjestelmään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää (6.9.2019 Lausuntopyyntö OKM/62/040/2018) lausuntoa vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta valmistelevan työryhmän muistioloonnoksen ehdotuksista.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fissä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Lausunto pyydetään jaottelemaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti jatkokäsittelyn helpottamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää antamaan lausunnon viimeistään 26.9.2019.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Linkki muistioloonnokseen:

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c2025540-5f5d-4041-993f-3c9fd443dc8b/145857b7-4ea7-4101-a3e0-2510b12ed210/LIITE_20190906110121.pdf

Linkki lausuntopyyntöön:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=05f7a9b4-c961-4528-b150-4d410b4f9ff0&respondentId=2ef41703-b3ab-4ee4-a5cd-4573f918d153>

Raisio-opiston lausunto lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti:

3. Työryhmän ehdotukset

3.1. Vapaan sivistystyön vapaus

Vapaassa sivistystyössä vapaus on arvo, josta kansalaisopistokoulutuksen järjestäjänä emme halua luopua. Vapaus tarkoittaa ketteryyttä ja joustavuutta tarttua opiskelijoiden esittämiin koulutustarpeisiin, reagoida yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin ja räätälöidä koulutuksia monien lähtökohtien pohjalta. Uusi järjestelmä mahdollistaa vapauden säilymisen, sillä vain osa koulutuksista kuvataan osaamisperustaisesti ja viedään Koski-järjestelmään.

3.2. Koulutukseen osallistuvien henkilötiedot

Kansalais- ja työväenopistoissa opiskelijoiden henkilötietojen kerääminen on normaali käytäntö, eikä siitä aiheudu muutoksia tai lisäkustannuksia.

3.3. Koulutuksen laajuutta kuvaava käsite

Opintopiste soveltuu Koski-järjestelmään tulevien koulutusten laajuuden kuvaamiseen. On hyvä, että opintopiste ei tule korvaamaan vapaan sivistystyön rahoituksessa käytettäviä käsitteitä opetustunti ja opiskelijaviikko.

3.4. Koulutuksen arviointi

Valtaosassa kansalaisopisto-opintoja, jotka viedään Koski-järjestelmään, hyväksytyt/hylätyt arviointiasteikko on riittävä ja toimiva.

3.5. Koulutuksen osaamisperustainen kuvaus

3.5.1. Johdanto

Kansalais- ja työväenopistoissa järjestettävien koulutusten kuvauksien muuttaminen osaamisperusteisen kuvaustavan mukaisiksi vaatii paljon suunnittelutyötä ja resursseja. Pienissä ja keskisuurissa opistoissa kurssisuunnitteluun osoitettu työpanos on yleensä erittäin niukka. Näin ollen on tarkoituksen mu-

kaista kehittää aluksi vain Koski-järjestelmään laitettavien kurssien kuvauksia ja tätä kautta asteittain laajentaa kuvaustavan käyttöä myös muihin koulutuksiin. Koko vapaan sivistystyön kattavien, täysin yhtenäisten käytäntöjen tavoittelemisen ei nähdäksemme ole tarpeen.

3.5.2. Osaamistavoitteet

Osaamistavoitteiden kuvaus on selkeä.

3.5.3. Opettajan ja opiskelijan näkökulma osaamistavoitteisiin

Näkökulman muutos edellyttää opettajalta kykyä asettua opiskelijan asemaan. Kansalais- ja työväenopistojen opettajistossa on paljon myös tuntiopettajia, joilla on hyvä alansa osaaminen mutta ei opettajan koulutusta. Heille muutoksen omaksuminen voi olla vaikeampaa, ja he tarvitsisivat lisäkoulutusta, mihin opistoilla ei juurikaan ole taloudellisia resursseja. Kokonaisuudessaan näkökulman muutos opettajakeskeisyydestä opiskelijakeskeisemmäksi on tavoite, johon on jo pitkään ja laaja-alaisesti pyritty koulutuskentällä. Näin on jo tehty ja tulee tehdä myös vapaan sivistystyön saralla.

3.5.4. Osaamistavoitteet osana opetussuunnitelmatyötä

Kansanopistoja ja liikunnan koulutuskeskuksia koskeva ohjeistus käy ohjeeksi myös muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten (esim. kansalaisopistot, taiteen perusopetus) opetussuunnitelmatyöhön.

3.5.5. Osaamistavoitteista viestiminen

Kuvaus erilaisista lähestymistavoista on hyvä apuväline opetussuunnitelman laatijalle. Koulutuskuvauksissa lähestytään selkeästi tutkintotavoitteisten koulutusten kuvaustapaa ja sisältöjä.

3.5.6. Osaamistavoitteiden laatiminen ja taso

Selkeä ohjeistus.

3.5.7. Osaamistavoitteiden arviointi

Kansalais- ja työväenopistoissa arviointi sopii vain Koski-järjestelmään valituille kursseille.

Mitä muuta haluaisitte asiasta lausua

Työryhmän ehdotus ja sen sisältämä ”käsikirja” osaamisperustaiseen kuvaustapaan vapaan sivistystyön koulutuksessa ja kuvauksena sille, mitä vaaditaan, jotta vapaan sivistystyön koulutus voidaan viedä Koski-järjestelmään, on merkittävä askel, joka toteutuessaan tulee nostamaan vapaan sivistystyön opintojen ja niissä hankitun osaamisen arvostusta. Rinnakkaisena järjestel-

Kaupunginhallitus

16.09.2019

mänä, jolloin vain osa koulutuksista viedään Koski-järjestelmään, uudistus sisältää paljon mahdollisuuksia. Kuten kohdassa 3.1. todettiin, vapaus on ominaista ja tärkeää vapaan sivistystyön oppilaitoksille. Vapaus mahdollistaa eri sisältöisten ja eripituisten koulutusten järjestämisen, jotka eivät perustu opetussuunnitelmien tai tutkintojen lakisääteisiin perusteisiin. Uudistuksella ei tule pyrkiä ohjaamaan vapaan sivistystyön koulutusta kokonaisuudessaan tutkintotavoitteiseen suuntaan.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan lausunnon vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta valmistelevalle työryhmän muistioloannon ehdotuksista.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Lausuntopalvelu.fi

